Detektory scyntylacyjne

Scyntylator – materiał, który emituje światło (widzialne lub w zakresie bliskim widzialnemu) pod wpływem promieniowania jonizującego (X, γ , α , β , n, p, ...). To świecenie jest luminescencją, to znaczy fluorescencją lub fosforescencją.

Fluorescencja – "szybka" luminescencja (związana z bezpośrednim przejściem promienistym ze stanu wzbudzonego do niższego).

Fosforescencja – opóźniona luminescencja (przejście przez pośredni stan metastabilny).

Szybkość zaniku fosforescencji nie zależy od temperatury ośrodka.

Szybkość zaniku fluorescencji zależy od temperatury ~ $e^{-\frac{A}{T}}$

Historycznie, detektory scyntylacyjne były jednymi z pierwszych zastosowanych do detekcji promieniowania (zwłaszcza α – spintaryskop).

Obecnie największe praktyczne znaczenie w detekcji i dozymetrii promieniowania mają następujące materiały scyntylacyjne:

- kryształy organiczne typu węglowodorów, np. antracen
- kryształy (lub proszki krystaliczne) nieorganiczne typu halogenków metali alkalicznych lub siarczku cynku,
- roztwory ciekłe lub tworzywa sztuczne z rozpuszczonymi węglowodorami.

Rzadziej stosuje się scyntylatory gazowe (gazy szlachetne) i szklane.

Przydatność w dozymetrii

Jonizacja i wzbudzenie atomów ośrodka może ostatecznie prowadzić do przejść elektronowych, którym towarzyszy emisja światła. Można zatem oczekiwać, że liczba wyemitowanych fotonów luminescencji, podobnie jak jonizacja gazu, jest dobrą miarą energii pochłoniętej promieniowania. Dodatkową zaletą jest większa gęstość scyntylatorów (większe prawdopodobieństwo oddziaływania) i większe podobieństwo do tkanki pod względem średniej liczby atomowej i gęstości.

Energia wzbudzenia atomu w ciele stałym lub cieczy może być łatwo i szybko, dzięki silnym oddziaływaniom wzajemnym atomów, przekazana sąsiednim i ostatecznie rozproszona w ośrodku jako ciepło. W nielicznych substancjach, które są dobrymi scyntylatorami atom, lub grupa atomów, biorąca udział w procesie luminescencji (tzw. centrum luminescencji) są "izolowane" od reszty ośrodka.

Schemat Jabłońskiego poziomów elektronowych i przejść.

S – stany singletowe (podstawowy i wzbudzone); T – stan trypletowy (wzbudzony).

Strzałki – przejścia promieniste; strzałki faliste – przejścia bezpromieniste. *1* –fluorescencja rezonansowa; *2* – fluorescencja; *3* – fosforescencja; *4* – fosforescencja (opóźniona fluorescencja).

W niektórych substancjach część energii wzbudzeń może zostać "zamrożona" i pozostawać w systemie przez długi okres (godziny – lata), a następnie "odmrożona" i wyzwolona w postaci światła w wyniku podniesienia temperatury systemu lub stymulacji światłem widzialnym lub podczerwienią.

Detekcja scyntylacji

Dla dobrych scyntylatorów liczba fotonów luminescencji jest porównywalna z liczbą jonów, jaką ta sama cząstka wytworzyłaby w komorze jonizacyjnej.

Przy wydajnym układzie zbierania światła około 30% trafia na fotokatodę fotopowielacza. Typowa wydajność kwantowa fotokatody to ~15%. W takich warunkach średnio 1 foton na 20 wytworzonych wybija elektron z fotokatody. Przy typowej krotności powielenia $2 \cdot 10^6$, na każdy foton luminescencji przypada ładunek $10^5 e$ co oznacza, że średni prąd wyjściowy anody fotopowielacza jest 10^5 razy większy od prądu komory jonizacyjnej przy jednakowych masach scyntylatora i gazu komory.

W przypadku równych objętości czynnych gazu i scyntylatora uwidacznia się istotna różnica gęstości i prąd fotopowielacza może być 10^8 razy większy. Prąd komory jonizacyjnej o objętości 1000 cm³ wystawionej na promieniowanie X/ γ o mocy ekspozycji 1 mR/h ma wartość 10^{-13} A. Przy takiej mocy ekspozycji prąd rzędu 10^{-8} A można uzyskać ze scyntylatora o objętości 1 cm³.

Wyższe wartości prądu detektorów scyntylacyjnych znacznie upraszczają problemy związane ze wzmacnianiem i pomiarem.

Stosuje się dwa praktyczne sposoby detekcji promieniowania przy pomocy detektorów scyntylacyjnych:

- rejestracje impulsów prądu odpowiadających błyskom luminescencji wywołanych pojedynczymi fotonami X/γ lub cząstkami naładowanymi,
  - o tylko liczba impulsów powyżej pewnego progu dyskryminacji,
  - liczba i amplituda impulsów (analizator rozkładu amplitud impulsów),
- rejestrację średniego prądu anody fotopowielacza.

Pomiar średniej wartości prądu fotopowielacza odpowiada z grubsza pomiaróm średniej wartości prądu jonizacji komory. W obu przypadkach jest on miarą mocy dawki pochłoniętej (w scyntylatorze lub gazie wypełniającym komorę).

Przy pomiarze impulsowym sytuacja jest podobna jak przy wykorzystaniu gazowego licznika proporcjonalnego. Rejestracja widma amplitud impulsów umożliwia jakościową i ilościową analizę promieniowania.

		(	RGANIC	SCINTILL	ATORS		
Scintillator	Density	$Effec-tiveatomicnumber\overline{Z}_{\tau}$	Wave- length of max. emission (Å)	Refrac- tive index	Light yield relative to anthracene	Decay time (nsec)	Remarks
Anthracene	1.25	5.8	4450	1.59	1.00	25	Large crystals not quite clear
Quater- phenyl	-	5.8	4380	-	0.85	8	Pure crystals difficult to synthesize
Stilbene	1.16	5.7	4100	1.62	0.73	7	Good crystals readily ob- tainable
Terphenyl (para)	1.12	5.8	4150	-	0.55	12	Good crystals readily ob- tainable
Diphenyl- acetylene (Tolan)	1.18	5.8	3900	—	0.26-0.92	7	Large good crystals read- ilv obtainable
Naphthalene	1.15	5.8	3450	1.58	0.15	75	Good crystals readily ob- tainable.
Chloroan- thracene	_	9.8	_	—	0.03	-	—

INORGANIC SCINTILLATORS

Scintillator (activator in parenthesis)	Density (gm/ cm ³)	Effec- tive atomic number $\bar{Z}_r$	Wave- length of max. emission (Å)	Re- fractive index	Light yield relative to an- thracene	Decay time (µsec)	Remarks
ZnS (Ag)	4.1	27	4500	2.4	(2.0) ^a	(> 1) ^a	Mostly very small crys- tals
CdS (Ag) NaI (Tl)	4.8 3.67	44 50	7600 4100	$2.5 \\ 1.7$	$(2.0)^a$ 2.0	$(>1)^a \\ 0.25$	Yellow crystals Excellent crys- tals avail- able, hygro- scopic
KI (Tl)	3.13	49	4100	1.68	0.8	> 1	Excellent crys- tals avail- able, not hy- groscopic
NaCl (Ag)	2.17	16	$2450 \\ 3850$	1.54	1.15	> 1	Excellent crys- tals avail- able
LiI (Ti, Sn, or Eu)	4.06	52	Blue- green	1.95	-		Activation problems, hy- groscopic
CsI (Tl)	4.51	54	White	1.79	1.5	> 1	Excellent crys- tals obtain- able, not hy-
CaWO ₄	6.06	59	4300	1.92	1.0	> 1	groscopic Small crystals, transpar- ency good

^a The light yield and the decay time of the zinc sulfide and cadmium sulfide phosphors depend strongly on former treatment (quenching) and intensity of excitation. To a lesser degree this is also the case for other inorganic phosphors.

GLASS SCINTILLATORS							
Number	Composition, molar ratios	Density 	Effec- tive atomic number $\bar{Z}_{\tau}$	Waver length of max. emission (Å)	Re- frac- tive index	Light yield relative to an- thracene	Decay time (nsec)
GL-55	B_2O_3 (3.0), Na_2O_4 (1.0), Al_2O_3 (1.0),	2.37	23	4000		0.07	43
GL-127	$ \begin{array}{c} (10), 1103 (10), \\ Ce_2O_3 (0.1) \\ B_2O_3 (1.0), Na_2O \\ (1.0), SiO_2 (1.5), \\ Al_2O_3 (1.3), Ce_2O_3 \end{array} $	2.53	22.9	4000		0.11	42
GL-230	$\begin{array}{c} (0.09) \\ \text{Li}_2\text{O} & (1.3), \text{SiO}_2 \\ (10.0), \text{Al}_2\text{O}_3 \\ (1.0), \text{Marco} & (5.2) \end{array}$	2.63	18.2	3900	1.55- 1.56^{a}	0.15	52
GL-304	$ \begin{array}{ c c c c c c c c c c c c c c c c c c c$	2.34	18.7	3900		0.12	42

GLASS	SCINTILLATORS
-------	---------------

^a R. J. Ginther, personal communication.

Scintillating solute	Solvent	Opti- mum concen- tration (gm/ liter)	Density 	Effec- tive atomic num- ber $\overline{Z}_{\tau}$	Wave- length of max. emis- sion (Å)	Re- fractive index	Light yield relative to anthra- cene	Decay time (nsec)
p-Terphenyl	Xylene	5	0.87	5.6	3600	1.50	0.50	≤ 3
2, 5-Diphenyl- oxazole (PPO)	Xylene	5	0.87	5.6	3800	1.50	0.50	≤ 3
p-Terphenyl + POPOP	Toluene	4 0.1	0.87	5.6	4300	-	0.61	≤ 3
2-Phenyl-5-(4 bi- phenylyl) 1, 3, 4-oxadiazole (PBD)	Xylene	10	0.87	5.6	-	1.50	0.70	≤3
p-Terphenyl +	Polyvinyl-	36	-	-		-	0.51	
popop p-Terphenyl + di-	toluene Polyvinyl-	1 36	-	-	-		0.52	
Pilot-B	- Loluene	0.9	1.02	_	4000	1.58	0.68	2.1

LIQUID AND PLASTIC SCINTILLATORS

Wydajność świetlna scyntylatorów

Absorpcja fotonów wysokiej energii lub szybkich neutronów w scyntylatorze daje początek szybkim wtórnym cząstkom naładowanym. Przekroje czynne dla różnych procesów absorpcji silnie zależą od energii promieniowania pierwotnego i wpływają na końcową wydajność detekcji.

Wewnętrzna wydajność scyntylatora

Energia pierwotnego promieniowania cząstek naładowanych i wtórnych cząstek naładowanych ulęga stopniowej absorpcji w scyntylatorze. Wydajność odnosząca się do zamiany energii szybkich cząstek naładowanych w energię światła nazywa się wewnętrzną wydajnością scyntylatora η , równą stosunkowi (często w %) energii fotonów luminescencji E_L wytworzonych w scyntylatorze do energii kinetycznej E_K cząstek straconej w scyntylatorze.

$$\eta = \frac{E_L}{E_K} = \frac{h v_L}{W^*} \tag{1}$$

 hv_L - energia fotonu luminescencji (2 – 5 eV) W^* - średnia praca produkcji fotonu (25 – 60 eV)

Pozostała część $(1 - \eta)$ energii cząstki jest rozpraszana w przejściach bezpromienistych, na produkcje fononów, itd.

W najlepszych scyntylatorach W^* ma wartości od 25 eV do 60 eV, co można porównać do średniej pracy jonizacji powietrza (~34 eV).

Alternatywnie wydajność wewnętrzną podaje się jako stosunek liczby fotonów luminescencji do energii kinetycznej straconej w scyntylatorze.

$$\frac{E_L}{hv_L} = \frac{1}{W^*} - \text{wydajność wewnętrzna} \qquad I_f = \frac{E_K}{W^*} - \text{liczba fotonów}$$

Taki wybór podyktowany jest tym, że odpowiedź i prąd wyjściowy fotopowielacza są proporcjonalne do $\frac{E_K}{W^*}$

Osłabienie luminescencji

Straty światła luminescencji zależą od właściwości samego scyntylatora (przejrzystość, współczynnik załamania) i promieniowania luminescencji (barwa) oraz od geometrycznych i optycznych cech systemu (np. reflektory, światłowody, połączenia między elementami optycznymi).

Duże znaczenie dla parametrów optycznych ma długość fali luminescencji i dlatego ważny jest kształt widma luminescencji. Większość najlepszych scyntylatorów ma maksimum emisji przypadające w zakresie niebieskim, fioletowym lub ultrafioletowym widma, jednak widma emisyjne niektórych scyntylatorów sięgają daleko w czerwień.

Dobra przejrzystość materiału dla emitowanego światła luminescencji jest zawsze pożądana, chociaż nie zawsze musi bardzo istotna. Na przykład, nawet słabo przezroczysty scyntylator może być przydatny do rejestracji ciężkich cząstek naładowanych o bardzo krótkim zasięgu.

Współczynnik załamania scyntylatora, ze względu na zjawisko całkowitego wewnętrznego odbicia powinien być dobrany do współczynnika załamania szkła fotopowielacza.

Czasami konieczna jest przestrzenna separacja scyntylatora i fotopowielacza i wtedy stosuje się różne światłowody (szkło, lucyt, powietrzne).

W dobrych detektorach scyntylacyjnych duża część fotonów luminescencji dociera do fotokatody fotopowielacza i wydajność świetlna g sięga $\frac{1}{20}$ do $\frac{1}{10}$ fotoelektronu na foton luminescencji.

Wydajność całkowita detektora wynosi

$$g = \frac{P}{P_{hv}}$$
 – wydajność optyczna

 $\eta \cdot g$

liczba fotoelektronów P liczba fotonów P_{hv}

Liczba fotoelektronów wybitych z fotokatody wynosi zatem

$$P = \frac{E_K \eta g}{(h\nu)_L} = \frac{E_K}{f}$$
(2)

$$f = \frac{(hv)_L}{\eta g} \quad [\text{keV na fotoelektron}]$$
(3)

gdzie

jest współczynnikiem jakości i jest rzędu 0,5 - 2 keV. Dla detektora z bardzo dobrą wydajnością świetlną i optyczną i ze scyntylatorem antracenowym f jest bliskie 1 keV.

Detektory scyntylacyjne w dozymetrii promieniowania X/y

Wielkość ekspozycji mierzona powietrzną komorą jonizacyjną dla promieniowania X/ γ jest proporcjonalna do iloczynu strumienia całkowego energii F(w erg/cm²) i masowego współczynnika pochłaniania (μ_{en}/ρ)_{pow} (w cm²/g)

$$X = \frac{F\left(\frac{\mu_{en}}{\rho}\right)_{pow}}{86,9} \tag{4}$$

dla powietrza

$$86,9\frac{erg}{g\cdot R} = 8,69\cdot 10^{-3}\frac{J}{kg\cdot R}$$

Energia kinetyczna E_K wtórnych elektronów wytworzonych w masie m scyntylatora wystawionego na strumień F promieniowania wynosi

$$E_{K} = F \cdot \left(\frac{\mu_{en}}{\rho}\right)_{sc} \cdot m \tag{5}$$

Równanie (5) jest prawdziwe przy założeniu, że

- scyntylator jest na tyle cienki, że nie osłabia strumienia promieniowania pierwotnego,
- jest jednocześnie na tyle gruby, że elektrony wtórne są w nim całkowicie pochłaniane.

Wyznaczając F z (4) i wstawiając do (5) otrzymujemy

$$E_{K} = 5,43 \cdot 10^{10} m X \frac{\left(\frac{\mu_{en}}{\rho}\right)_{sc}}{\left(\frac{\mu_{en}}{\rho}\right)_{pow}}$$
(6)
$$\frac{\frac{\mu_{en}}{\rho} - \frac{cm^{2}}{g}}{X - R}$$
$$\frac{m - g}{E_{K} - \text{keV}}$$

Dzieląc dalej stronami przez f X otrzymujemy

$$\frac{P}{X} = 5,43 \cdot 10^{10} \frac{m}{f} \frac{\left(\frac{\mu_{en}}{\rho}\right)_{sc}}{\left(\frac{\mu_{en}}{\rho}\right)_{pow}} = \left(\frac{P}{X}\right)_{d \to 0} \qquad (7) \qquad d << \frac{1}{\left(\mu_{en}\right)_{sc}}$$

czyli odpowiedź detektora z cienkim scyntylatorem na jednostkową ekspozycję (liczba fotoelektronów na 1 R).

Dla grubszych scyntylatorów trzeba uwzględnić poprawkę na pochłanianie

$$\frac{P}{X} = \left(\frac{P}{X}\right)_{d \to 0} \frac{1 - e^{-\mu_{en}d}}{\mu_{en}d}$$
(8)

Zależność odpowiedzi detektora scyntylacyjnego na promieniowanie fotonowe P

 $\frac{P}{X}$ od energii tego promieniowania niemal w całości zależy od zależności

energetycznej współczynników pochłaniania μ_{en} powietrza i scyntylatora. Współczynnik jakości

$$f = \frac{(hv)_L}{\eta g}$$

można uważać za niezależny od energii promieniowania X/ γ bo współczynniki η i g bardzo mało zmieniają się z energią.

Fig. 2. Response per roentgen of a 25-mm thick anthracene crystal as calculated from Eq. (8) (long-dashed line) and from the modified Eq. (8) with $x = \mu d$, valid for first interaction only (short-dashed line). The solid line represents the response of a very thin crystal [Eq. (7)]. The curves are normalized to unity at 1 MeV. The experimental values of Breitling (1952) and Carr and Hine (1953) are included.

Zasięgi fotoelektronów i elektronów comptonowskich o maksymalnych energiach w funkcji energii promieniowania γ w antracenie i NaI. Zasięgi elektronów wytwarzanych zewnętrznie (w funkcji energii elektronów) pokrywają się z zasięgami fotoelektronów dla antracenu a dla NaI są zaznaczone linią przerywaną.

Obliczone z (8) odpowiedzi dla kryształów NaI i NaCl(Ag) o grubościach 0,2 cm i 1 cm. Krzywe są normalizowane do 1 dla energii 1 MeV.

Nawet dla cienkich scyntylatorów, o grubościach odpowiadających zasięgowi elektronów wtórnych, strata energii wynosi tylko 10-25% energii przekazanej przez fotony.

W przypadku wąskich wiązek promieni X/γ więcej elektronów opuszcza scyntylator niż do niego przenika. Można kompensować ten efekt otaczając scyntylator materiałem o zbliżonej liczbie atomowej.

W wielu zastosowaniach ośrodek, w którym mierzona jest moc dawki może zapewnić warunki równowagi cząstek naładowanych. Ponieważ scyntylator musi być zawsze chroniony od światła, to w takich przypadkach osłona powinna być możliwie najcieńsza.

Obliczone odpowiedzi antracenu i chloroantracenu normalizowane do jedności przy energii 1 MeV. Dobrana eksperymentalnie mieszanina tych substancji pozwala uzyskać odpowiedź prawie niezależną od energii.

Dozymetry z ciała stałego

Jednym z pierwszych dozymetrów był fosfor termoluminescencyjny CaSO₄:Mn (użyty przed rokiem 1895). Innym przykładem wcześnie używanego dozymetru były pastylki platynocyjanku baru, zmieniające kolor pod wpływem pochłanianego promieniowania.

Dozymetr z ciała stałego

Materiał w stanie stałym z przynajmniej jedną mierzalną cechą zależącą od dawki pochłoniętej (lub mocy dawki) promieniowania jonizującego jakiegoś typu w tym materiale.

Tak szeroka definicja obejmuje między innymi: filmy fotograficzne, scyntylatory stałe, błony plastikowe z barwnikiem, fosfory termoluminescencyjne, detektory półprzewodnikowe i krystaliczne.

Błony fotograficzne są traktowane oddzielnie od innych dozymetrów z ciała stałego.

Dozymetry sumujące z ciała stałego

Procesy i zjawiska zachodzące przy pochłanianiu energii promieniowania

- a) uszkodzenia struktury (sieci krystalicznej)
- b) jonizacja
- c) wzbudzone przewodnictwo elektryczne
- d) wzbudzanie ekscytonów
- e) zapełnianie pułapek (tworzenie lub aktywacja centrów)
- f) fluorescencja i fosforescencja
- g) zmiany absorpcji światła widzialnego
- h) radiofotoluminescencja
- i) wygaszanie luminescencji
- j) ERP
- k) TL/OSL

Uproszczony schemat poziomów energetycznych w ciele stałym.

Typ centrów wytwa- rzanych przez promie- niowanie		Mierzona cecha		Materiał	Zakres stosowania
I.	centra stabilne względem pomiaru	A.	barwa	szkła plastyki barwniki	w w, bw s, w, bw
		B.	radiofotolumines- cencja	szkło fosforowe	n, s, w
		C.	degradacja lumine- scencji	antracen, itp.	w, bw
		D.	ERP	alanina	S
II.	centra niszczone w	A.	termoluminescencja	1. CaSO ₄ :Mn	n, s
	czasie odczytu			2. CaF ₂ :Mn	n, s, w
	-			3. LiF	n, s
		Β.	luminescencja sty-	SrS:Eu,Sm	n, s
			mulowana podczer-		
			wienią		
n	– niskie dawki	< 1	0 ⁻¹ Gy	·	
S	– średnie dawki	10 ⁻¹	$-10^{+2} \mathrm{Gy}$		
W	– wysokie dawki	10^{+2}	$^{2}-10^{+5}$ Gy		

bw – bardzo wysokie $> 10^{+5}$ Gy

Schematyczna budowa fluorymetru do pomiarów radiofotoluminescnecji w szkle fosforanowym aktywowanym srebrem.

Schemat czytnika TL.

Przykładowe krzywe jarzenia TL. A – CaSO₄:Mn, B – LiF (TLD-100), C – CaF₂ (MBLE), D – CaF₂:Mn (NRL).

Widma emisyjne TL. A – Ca-SO₄:Mn, B – LiF (TLD-100), C – CaF₂ (MBLE), D – CaF₂:Mn (NRL).

Przykłady dozymetrów TL.

Szklane dozymetry radiofotoluminescencyjne (RPL).

Fig. 7: Dependence on energy and direction of the SC-1 personnel dosimeter for irradiation in a slab phantom (PTB results).

Fig. 8: Energy dependence of the SC-2 area dosimeter when rotated about two axes.

Zasada działania systemu ze szklanymi dozymetrami RPL.

Size and weight of dosimeter	Long-term stability
40 x 30 x 9 mm ³ , 15 g.	approx. 1% over one year, Fig. 9.
Type of radiation	Temperature dependence
Gamma-radiation and X-rays.	under radiation exposure: + 0.1 % / °C
Quantities measured	in the range between -10 °C and 50 °C.
SC-1-personal and area dosimeter:	Environmental influences
Photon dose equivalent, H _x ¹⁾	Insensitive to humidity of the air
Personal dose equivalent, H _p (10).	and UV light.
SC-2 area dosimeter:	Response
Ambient dose equivalent, H*(10).	relative to ¹³⁷ Cs-photons:
Measurement range ¹⁾	β-radiation ⁹⁰ Sr/ ⁹⁰ Y, R _β /R _γ = 0.08,
Personal dosimeter:	thermal neutrons, R _{th} /R _γ = 0.39,
0.1 mSv to 8 Sv	²⁵² Cf neutrons, R _n /R _γ = 0.04,
with predoses < 3 mSv.	cosmic radiation, R _c /R _v = 0.91.
Area dosimeter:	Exposure time
0.03 mSv to 8 Sv after	Usual period of use, 1 month
annealing.	up to several years,
Coefficient of variation in dose measurement "	with interim evaluations.
for $H \ge 3$ mSv. approx. 1%, for $H = 0,1$ mSv: 5% $\le v$ (H_0) $\le 26\%$, for predoses $0.03 \le H_0 < 3$ mSv. Nominal range of use of energy: 25 keV to 1.3 MeV for H^{-1} . Eig. 5	Pattern approval Personal dosimeter for H _x , No. 23.02/92.05 Area dosimeter for H _x , No. 23.01/92.06.
10 keV to 1.3 MeV for $H_p(10)$, Fig. 7	Dosimeter shipment
direction:	Dosimeter ready for use,
0° to 60° relative to the reference direction.	with safety lock.
Further information	Evaluation systems
Radiation quality:	FGD-10: automatic readout of 500
10 keV to > 150 keV for 0° - 60°	dosimeters, replacement of glass cards;
Under certain conditions, incidence, Fig. 4.	FGD-203: compact unit (20 dosimeters).

Dane techniczne dozymetrów serii FGD.